

De weg naar het paradijs

Het Aarbiwak

Als het gaat om échte hoogtepunten in je leven, om dagen die in je geheugen gegrift staan, is de juiste tochtgenoot belangrijker dan de route zelf. Voor de ruige bergtocht naar het Aarbiwak, dat op een onherbergzame, wondermooie plek in de Berner Alpen ligt, is Tanja de uitgelezen persoon.

TEKST NOES LAUTIER
FOTO'S NOES LAUTIER & TANJA MERKELBACH

Intense stilte. Het Aarbiwak met de Strahlegg-Gletscher en de Lauteraarhorn (4042 m). (Foto: TM)

Zwijgend kijk ik naar de steile morene aan de overkant van een gapend gat in de eindeloos lange, met puin bedekte ijsvlakte van de Strahlegg-Gletscher. Blauw-wit geveerde houten staketsels – tegen omvallen verzaaid met stenen – wijzen hoe het vanaf hier verder moet. Visioenen van nog veel ergere puinhellingen in de Pakistaanse Karakoram doemen op. Ook daar was Tanja bij. Hogerop, op een vlekje groen en beschermd tegen vallend gesteente door een overhangende rotswand, lonkt het Aarbiwak (1), mijn paradijs op aarde. De weg ernaartoe is steil, zeer steil, en geplaveid met puin en oversized rotsblokken die wachten op een voet of een hand die even steun zoekt, waardoor het gevaarte met donderend geraas in dat gat zal storten.

Suure Moscht

De Aarbiwak-zomer was er een van paradijsjes op aarde. Toch was niet de fantastische Triftbrücke (2) het hoogtepunt van de inloopdag, maar de Windegghütte, simpelweg omdat ons water in deze gortdroge, hete zomer al bergwandeland snel oprakte en er in de hut Ramseier Suure Moscht, appelsap, verkocht werd. Al vroeg in mijn leven leerde ik dat wat op papier een hoogtepunt zou moeten zijn, dat in werkelijkheid niet altijd is. Alles hangt immers af van de omstandigheden. Wie met een knallende koppijn op de top van de Matterhorn aankomt, denkt waarschijnlijk eerst aan water en een pijnstillertje en pas daarna aan het uitzicht. Toen ik in 1999 met Robert de noordkante van de Piz Badile beklom, de mooiste rotsroute die ik ooit deed, noteerde ik na afloop: “De beklimming was een aaneenschakeling van puur genot op de formidabele granietplaten van deze beroemde berg. Maar meer nog dan de beklimming is de afdaling me bijgebleven. Het was windstil en ver beneden ons wenkten de lichten van Capanna Gianetti ons. Een hoofdlamp was overbodig, omdat rotsplaten die als stapstenen dienstdeden, grijs oplichtten tussen het groene gras. We gingen steeds langzamer lopen om de magie van dit grandioze moment niet te doorbreken.”

Vriendschap

Tanja is een geweldige vriendin. We kennen elkaar al heel lang. Maar wat betekent vriendschap voor mij? Zijn mijn vrienden in te delen in ‘geweldige vriend’, ‘net iets minder geweldige vriend’ enzovoorts? Nee, al mijn vrienden vallen gewoon in de categorie ‘geweldige vriend’. Met de een ga ik de bergen in, met de ander loop ik door het Haagse Bos of ga ik op dansreis naar Cuba. Vriendschap betekent eerlijk, betrouwbaar en liefdevol zijn. Ik wist in juni al honderd procent zeker dat Tanja op 1 augustus om 18:51 uur op station Innertkirchen Unterwasser zou staan. Vriendschap is ook empathie: indien nodig je eigen ambities ondergeschikt maken aan die van de ander. Als een van ons iets echt niet ziet zitten draaien we om, is de stilzwijgende afspraak waar we het nooit met woorden over gehad hebben. Dat is goud waard, zo bleek later.

Idyllisch begin

Tussen de Grimselsee en de Lauteraarhütte strekt zich Sunnig Aar uit, een idyllisch, beschermd Alpenlandchap waaraan een paar purpergentianen een krachtig kleuraccent gaven. Een bruisende waterval sleep geduldig een granietwand glad en rept zich daarna naar de Grimselsee. Een enorme steenman, getooid met boeddhistische gebedsvlaggen, bracht ons in Nepalese sferen, maar de met rotsblokken geplaveide trappen zetten ons in het hier en nu, tussen de alpenroosjes, het wuivende gras en het zicht op de brede, logge Unteraargletscher met zijn heuvelige middenmorene. Zowel het gletsjerijs als de morene waren bedekt met puin in alle maten, vormen en grijs- en bruintinten. Dat de Lauteraarhütte op mijn lijstje paradijzen op aarde kwam, was zowel te danken aan de fantastische ligging als aan de zorgzame huttenwaarden Claudia en Stefan. Bovendien hebben de slaapzalen matrassen van negentig centimeter breed, met tussen elke twee matrassen een houten schot. Vanuit onze riante ligstoelen openbaarde zich de rauwe bergwereld die we de volgende dag zouden betreden. Plotseling schoot door mijn hoofd: wat nou als deze hut en niet het bivak het hoogtepunt van de tocht zou zijn? Is dat erg? Heb ik het bivak niet geïdealiseerd nog voordat ik er geweest ben?

→ Huttenwaard Stefan Hablützel van de Lauteraarhut (2391 m). (Foto: NL)

↓ Blauw-witte markering op de Finsteraargletscher: links de Studerhorn (3636 m), rechts de Finsteraarhorn (4274 m) met zijn 1200 meter hoge noordoostwand. (Foto: TM)

↘ “Het zijn 560 laddertreden van de hut naar de gletsjer”, had huttenwaard Stefan gezegd. (Foto: NL)

Belangrijk voorproefje

“Het zijn 560 laddertreden tot aan de gletsjer”, had Stefan gezegd. “Vervolgens moet je in de vallinie van de ladders de morene op.” De ladders waren goed geplaatst, maar riant was bijna loodrecht en hier en daar zelfs overhangend afdalen natuurlijk niet. Beneden werden we opgeslokt door het puin en de enorme dimensies van het landschap. Het was een wonderbaarlijk mooie tocht over de hobbelige morenerug en de vlakke gletsjer. Beekjes van smeltwater verdwenen gorgelend in gletsjergaten, rotsblokken balanceerden op ijspiramides, de zon scheen en we hadden de hele dag de tijd. Het ijs knerpte onder onze schoenen; stijgijsers waren overbodig.

“Het is tijd voor drinken en eten”, zei Tanja. Ze had ongemerkt de leiding genomen. Een korte morenerug van knalhard ijs die naar de derde, eveneens vlakke gletsjer van de dag leidde, de Strahlegg-Gletscher, bleek een belangrijk voorproefje voor de laatste klim. “Volgens mij moeten we er zigzag doorheen”, stelde Tanja voor. Al een tijdje volgden we de blauw-wit gemarkeerde staketsels. “Kijk, daarboven ligt het Aarbiwak.” Het donkerbruine gebouwtje met zijn rood-witte luiken lonkte onweersaanbaar, dit zou zonder twijfel het hoogtepunt van de tocht zijn. Toch sloeg de twijfel toe, als een zweepslag: precies daar, op die majestueuze plek aan de voet van de grootse Finsteraarhorn, terwijl we de route bovenlangs een onaangenaam breed, gapend gat zorgvuldig bestudeerden. “Ik heb geen idee waarom ik per se naar het Aarbiwak wilde,” zei ik met een dun stemmetje, “ik weet dat ik het kan en dat ik gewoon die verschrikkelijke morene zal beklimmen, maar nu even niet.” “Eet even een reepje,” zei Tanja, “dan lopen we eerst naar de volgende markering en dan kijken we daar wel weer verder.”

← Voor het geval de regenton leeg is, is er een ruime voorraad alcoholvrij bier, cola en rivella in het bivak. (Foto: TM)

↘ Een zool die plotseling loslaat is een bekend fenomeen. (Foto: TM)

↓ De huttenwaard gaf ons rösti mee: “Daar heb je geen water bij nodig”, zei Stefan. (Foto: NL)

↗ Onze eerste helikopterredding. (Foto: NL)

In het Aarbiwak

De morene valt absoluut niet mee, maar we klimmen zonder aarzelen omhoog. Boven constateren we tevreden dat de regenton bijna vol is en dat je in het Aarbiwak niet omkomt van de dorst omdat er een ruime hoeveelheid alcoholvrij bier, rivella en cola is. In de keuken liggen gasblikjes en er is een noodtelefoon. Nog nooit gezien: een snoer ledlampjes dat naar de buiten-wc leidt. Sinds ons vertrek uit de Lauteraarhütte zijn we alleen en is er nergens bereik voor onze mobiele telefoons. Dat het binnen zo aangenaam is, is fijn. Toch moet je buiten zijn om dit bivak een tien te kunnen geven. Bij voorkeur in het zonnetje op het bankje ervoor, waar we de omgeving op ons laten inwerken. We zijn omringd door beroemde toppen: Lauteraarhorn (4042 m), Finsteraarhorn (4274 m), Studerhorn (3636 m) en Oberaarhorn (3631 m). Elke tien minuten verliezen grote en kleine rotsblokken hun grip op een berg en suizen luidruchtig dalwaarts. Langzaam krijgen de vriendelijke witte wolken een donker randje. “Wat een plek. Heerlijk dat er in de wijde omgeving geen levende ziel te bekennen is”, zeg ik. Dan gaat het gesprek over onze schoenen. Ik pak mijn rechter schoen, draai hem om en zie... “Tanja, de zool zit bijna helemaal los. Als die er morgen op die steile helling af vliegt, lig ik zó in dat diepe gat. Of ik val van de ladders.” “We kunnen toch iets om de zool binden?”, probeert Tanja, maar ik ben onvermurwbaar, want tape — als we dat al zouden vinden — houdt niet en maakt de zool glad. Dat is op het hele traject zeer gevaarlijk. Terwijl Tanja het bivak afspeurt naar iets bruikbaar om de zool te fixen, heb ik al op de rode knop van de noodtelefoon gedrukt. “Schuh kaputt”, vat de man van de Rega, een van de Zwitserse helikopterreddingsdiensten,

het bondig samen. “Ik stuur een helikopter.”

“Mag het ook morgen? We blijven vannacht graag hier.”

Het hoogtepunt?

In de schemering tussen nacht en ochtend hangt de lucht nog zwaar en donker van het onweer tussen de bergen, maar in de verte licht hij hier en daar helblauw op. Het onmiskenbare geluid van een naderende helikopter accentueert de stilte van deze niet te evenaren plek. Haastig doen we de laatste schuif voor de deur. Dan ga ik duidelijk zichtbaar met mijn armen omhoog in een V staan, het Yes-teken dat aangeeft dat de heli ons hier moet oppikken. De vlucht tussen de bergen naar het Grimsel Hospiz duurt zo'n tien minuten. Zodra ik naast de heli sta, beslaat mijn bril en worden mijn wangen nat. Waarom eigenlijk? Als het geraas van de wieken verstomt en de heli nog slechts een stipje aan de horizon is, zeg ik: “Wat is afscheid nemen toch moeilijk. Het vermoeden dat ik waarschijnlijk nooit meer de intense stilte van zo'n onaangeraakt landschap, van zo'n moeilijk te bereiken plek zal voelen, is onverdraaglijk. Tegelijkertijd zie ik er tegenop om nog een keer zo'n helling te beklimmen. Mijn benen worden strammer en op een dag is het verstandig om met dit soort tochten te stoppen. Maar hoe bepaal ik wanneer dat moment is aangebroken?” In stilte omhelzen we elkaar en zetten koers naar het zonovergoten terras van het Grimsel Hospiz. ■

⁽¹⁾ Het Aarbiwak is (waarschijnlijk) het verste van de bewoonde wereld gelegen onderkomen in de Alpen.

⁽²⁾ Triftbrücke: 170 m lange hangbrug, 100 m boven de Triftsee, 7.500 kilo staal, 5 km staaldraad, 6.500 schroeven, 340 houten planken. Kosten: CHF 350.000, —

BERGWIJZER

Het Aarbiwak en de Lauteraarhütte liggen in de Berner Alpen, ten westen van de Grimselpass. Dit is het Naturschutzgebiet Grimsel, dat onderdeel is van het grotere Unesco Werelderfgoed Jungfrau-Aletsch.

BESTE PERIODE

Eind juli-midden september.

GEMAAKTE TOCHT

• **Dag 1:** Grimselpass (2164 m) – Lauteraarhütte (2391 m).

De wandeling naar de Lauteraarhütte is magnifiek, T2/T3 (korte stukjes), 4½ à 5 uur, ↑ 950 m, ↓ 330 m.

• **Dag 2:** Lauteraarhütte – Aarbiwak (2731 m). Gedegen ervaring op gletsjers en morenes absoluut noodzakelijk. Afhankelijk van het seizoen stijgijsers, pickel en volledig gletsjeruitrusting nodig. Bij apere gletsjer (zonder sneeuw erop) skistokken voldoende (vraag de huttenwaard tevoren). Laatste klim: steenslag-gevaarlijk. T5, ong. 5 uur, ↓ 350 m, ↑ 700 m.

KAARTEN

Swisstopo 1230 Guttannen, 1249 Finsteraarhorn en 1250 Ulrichen, 1:25.000

